

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV: Co děti dělají , když si hrají ? Ukončení hry s panenkou a s autičkem

AUTORKA: Bc. Dana Zborníková

OPONENT: PhDr. Hana Sotáková

Posuzovaná diplomová práce se zabývá hrou, zaměřenou především na hru s panenkami a autičky u předškolních dětí. Autorka práce je učitelkou mateřské školy a podobné téma zpracovávala již v bakalářské práci. Z celého textu je patrné osobní zaujetí pro dané téma a snaha provázat poznatky a závěry práce s osobní praxí. Jedná se o téma nepochybně aktuální.

Diplomová práce je pojata empiricky, staví tedy na výzkumném šetření studentky, které je doplněné o teoretický rámec. Teoretická část je členěna do třech základních celků: Předškolní věk; Hra a hračka a Vývoj pohlavní a genderové identity u dětí a chlapců. Z celkového pohledu se zdá být členění logické, problém spočívá především v tom, že některé části práce působí jako nadbytečné, jako by autorka chtěla čtenáři předložit vše, co pro potřeby práce nastudovala. To ale ve výsledku vede spíše k určitému zahlcení fakty, z nichž některé souvisí s podstatou práce jen okrajově. Kapitola "Předškolní věk" má tak rozsah 20 stran, na kterých se ale dozvídáme například i to, že studentka v rámci aplikace poznatků získaných ze studia opakovala s dětmi Piagetovy experimenty nebo že u Maslowovy teorie potřeb "...nás doc. Košťátková však na předmětu pedagogiky předškolního věku informovala o tom, že toto členění předškolního věku informovala o tom, že toto členění, které je zaznamenané v mnoha publikacích, není zcela pravdivé ..." (str. 18). Upřímná snaha autorky o postihnout všech detailů se pak mění v ne zcela sourodý text, který je tenásky náročný. Otázkou také je, zda hlavní teoretický zdroj, který si pro danou kapitolu zvolila (Bacus, Anne. *Věk dítěte ve věku od 3 do 6 let*. Portál, Praha 2004), je pro účely akademické práce zcela vhodný, jelikož se jedná spíše o populární psychologickou publikaci, což se promítá v některých pasážích. Vzhledem ke zmíněné snaze podrobně předložit tená i různé teoretické prameny dochází k tomu, že v některých částech není jasné, odkud studentka právě čerpá (uvede výčet zpracovávaných autorů pouze na začátku podkapitoly). Navíc je obtížné rozlišit, kde a zda se jedná o její vlastní kritickou analýzu pramenů nebo zda jde pouze o převzatý fakt. Teoretické by tedy, dle mého názoru, posloužilo zestrupnění, v tší cílení na témata přímo provázaná s empirickou částí práce a v tší prostor pro kritické zhodnocení zpracovávaných pramenů i za cenu snížení jejich počtu.

Empirická část je založena na dotazování dětí, rodičů a doplněná o zúčastněné pozorování autorky. Výzkum je zpracován pomocí kvalitativní metodologie. Opět je zde patrné zaujetí autorky pro věc, které je demonstrováno podrobným popisem v metodologické části práce. Musím zde však podotknout, že právě podrobnost popisu zařízení, kde šetření probíhalo (str. 61), může být

problematická z hlediska výzkumné etiky. I když editelka mateřské školy s výzkumem souhlasila, nemělo by být možné školu přímo identifikovat i vzhledem k zachování soukromí zapojených dětí, které jsou také podrobně charakterizovány.

V další části popisu provedené studie autorka tená e p ehledn provádí daty, která nasbírala. Zaměřuje se nejprve na prezentaci dat získaných z rozhovorů s rodiči, z nichž vyplývá, že podle rodičů jsou u dětí nejoblíbenější stavebnice, což se do velké míry potvrzuje i v závěrech z pozorování. Zajímavým závěrem je zde především fakt, že podle odpovědí rodičů lépe přijímají, pokud si s genderově atypickými hračkami hrají děvčata než chlapci. Z dotazování dětí můžeme vyjít, že děti se v hrách orientují, znají jejich genderovou příslušnost a často podle toho také hodnotí, zda by si s ní hrály i ne. Domnívám se, že z hlediska genderové vyváženosti by bylo bývalo dobré, pokud by otázka: "Jak by sis s touto hračkou hrála/a?" byla kladena všem dětem o všech zkoumaných hrách a ne pouze chlapcům nebo dívkám podle "genderové příslušnosti" hračky. V prezentaci a analýze výstupů studie se někde setkáváme s příliš hodnotícími a osobními formulacemi (např. "A bych tato zřídka účtovala a četem staršími a pouze na rozumnou chvíli." - str. 80). I zde je ale patrné, že nejde o špatný úmysl, spíše o přílišné ponoření do tématu, což by se měla snažit vyvarovat.

Z formálního hlediska práce splňuje nároky na kvalifikační práci tohoto typu, neshledala jsem větší problémy po jazykové stránce, pouze občasné nejasnosti v citacích norm, kdy ne všechny odkazy odpovídají jedné citacím normě, ale jedná se spíše o ojedinělé případy.

Vzhledem k tomu, že se jedná o práci tématicky velmi zajímavou a také proto, že je zcela jasné zaujetí studentky danou problematikou, kterou ovlivňuje i do své každodenní praxe, **doporučuji práci k obhajobě** i přes výše uvedené výhrady.

Otázky k obhajobě :

1) Na straně 28 autorka uvádí: "...ve společnosti objevuje m zor, z e hra je zbytn ztrá čas a z e děti si v mateřské škole „jen“ hrají a nečtají nic už itře ho." Uvedené tvrzení konvenuje n kterým trend m v předškolním vzdělávání například v anglosaských zemích, kde ustupuje hra vzdělávacím aktivitám, takže už děti od věku 3 - 4 let tráví většinu času v mateřských školách výukou. Z práce vyplývá, že autorka naopak vnímá hru jako velmi důležitou pro předškolní děti. Jak by tedy argumentovala proti výše uvedenému názoru a čím by své argumenty podpořila?

2) Jedním ze zajímavých výstupů práce je zjištění, že hra s genderově nepřiléhavou hračkou je lépe přijímána u děvčat než u chlapců. Čím si to autorka vysvětluje?

